

SADRŽAJ

str.

<i>UVOD</i>	10
<i>Prekršajni zakon protiv neefikasnosti postupka</i>	10
<i>PREKRŠAJNI ZAKON</i>	10
<i>VRSTE PREKRŠAJNIH SANKCIJA</i>	12
PRIMJENA PREKRŠAJNOG PRAVA	
REPUBLIKE HRVATSKE	13
<i>Primjena materijalnopravnih odredbi Prekršajnog zakona</i>	13
<i>Zastara prekršajnog progona, tijek i prekid zastare</i>	13
<i>Zastara izvršenja prekršajnopравnih sankcija, tijek i prekid zastare</i>	13
PREKRŠAJ	14
<i>Način počinjenja prekršaja</i>	14
<i>Vrijeme počinjenja prekršaja</i>	14
<i>Mjesto počinjenja prekršaja</i>	14
<i>Nužna obrana</i>	14
<i>Krajnja nužda</i>	14
<i>Sila ili prijetnja</i>	15
<i>Pokušaj</i>	15
<i>Pojedinačni počinitelj prekršaja i sudionici</i>	15
<i>Odgovornost i kažnjavanje sudionika</i>	15
<i>Poticanje i pomaganje</i>	15
KRIVNJA	15
<i>Sadržaj krivnje</i>	15
<i>Neubrojivost i u znatnoj mjeri smanjena ubrojivost</i>	15
<i>Samoskrivljena neubrojivost</i>	16
<i>Nehaj i namjera</i>	16
<i>Zabluda o protupravnosti prekršaja</i>	16
<i>Zabluda o biću prekršaja i zabluda o okolnostima koje isključuju protupravnost</i>	16
KAZNE I KAŽNJAVANJE	16
<i>Vrste kazni</i>	17
<i>Svrha kažnjavanja</i>	17
<i>Novčana kazna</i>	17
<i>Prisilna naplata i zamjena novčane kazne</i>	17
<i>Kazna zatvora</i>	18
<i>Opće pravilo o izboru vrste i mjere kazne</i>	18
<i>Ublažavanje kazne</i>	18
<i>Oslobođenje od kazne</i>	19
<i>Stjecaj prekršaja i produljeni prekršaj</i>	19
<i>Uračunavanje zadržavanja</i>	19

MJERE UPOZORENJA	19
Vrste mjera upozorenja	20
Svrha mjera upozorenja	20
Opomena	20
Uvjetna osuda	20
Obveze uvjetno osuđene osobe	20
Opoziv uvjetne osude	20
Uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom	21
Posebne obveze uz zaštitni nadzor	21
ZAŠTITNE MJERE	21
<i>Vrste zaštitnih mjera</i>	21
<i>Svrha zaštitnih mjera</i>	
<i>Obvezno psihijatrijsko liječenje</i>	22
<i>Obvezno liječenje od ovisnosti</i>	22
<i>Zabrana obavljanja zvanja, određenih djelatnosti, poslova ili dužnosti fizičkoj osobi</i>	22
<i>Zabrana obavljanja određenih djelatnosti ili poslova pravnoj osobi</i>	23
<i>Protjerivanje stranca iz zemlje</i>	23
<i>Oduzimanje predmeta</i>	23
<i>Zabrana upravljanja motornim vozilom</i>	23
PRIMJENA PREKRŠAJNOG PRAVA REPUBLIKE HRVATSKE PREMA PRAVNIM OSOBAMA I S NJOM IZJEDNAČENIM SUBJEKTIMA	23
<i>Prekršajna odgovornost pravnih osoba i odgovornih osoba u pravnim osobama</i>	23
<i>Temelj odgovornosti pravne osobe i odgovorne osobe u pravnoj osobi</i>	24
<i>Odgovorna osoba</i>	24
<i>Isključenje i ograničenje odgovornosti pravnih osoba</i>	24
PRIMJENA MATERIJALNOPRAVNIH ODREDBI OVOGA ZAKONA PREMA MALOLJETNIM POČINITELJIMA PREKRŠAJA	24
<i>Pojam maloljetnika</i>	24
<i>Vrste sankcija</i>	24
<i>Svrha odgojnih mjera i maloljetničkog zatvora</i>	25
<i>Vrste odgojnih mjera</i>	25
<i>Sudski ukor</i>	25
<i>Posebne obveze</i>	25
<i>Upućivanje u centar za odgoj</i>	26
<i>Novčana kazna</i>	26
<i>Maloljetnički zatvor</i>	26
<i>Primjena odgojnih mjera za stjecaj prekršaja</i>	26
<i>Izricanje kazne maloljetničkog zatvora za prekršaje u stjecaju</i>	26
<i>Izricanje novčane kazne za prekršaje u stjecaju</i>	27
ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI, REHABILITACIJA, PODACI IZ PREKRŠAJNE EVIDENCIJE I PRAVNA POSLJEDICA OSUDE	
<i>Oduzimanje imovinske koristi ostvarene prekršajem</i>	27
<i>Rehabilitacija</i>	27
<i>Podaci iz prekršajne evidencije</i>	27

<i>Pravne posljedice osude</i>	28
<i>Propisivanje negativnih prekršajnih bodova</i>	28
<i>Primjena pravne posljedice negativnih prekršajnih bodova</i>	28
POSTUPOVNE ODREDBE	28
<i>Temeljna svrha postupovnih odredbi</i>	28
<i>Pokretanje i vođenje postupka</i>	29
<i>Neduznost</i>	29
<i>Pravo na obranu</i>	29
<i>Prava uhićene ili zadržane osobe</i>	29
<i>Jezik i pismo u postupku</i>	29
<i>Duznost utvrđivanja svih važnih činjenica</i>	30
<i>Ekonomičnost postupka i sprječavanje zlouporabe prava iz ovoga Zakona</i>	30
<i>Nezakoniti dokazi</i>	30
<i>Pouka o pravima u postupku</i>	30
<i>Prethodno pitanje</i>	30
NADLEŽNOST SUDOVA I TIJELA DRŽAVNE UPRAVE	30
<i>Stvarna nadležnost suda i tijela državne uprave</i>	30
<i>Nadležnost prekršajnih sudova</i>	31
<i>Nadležnost Visokoga prekršajnog suda Republike Hrvatske</i>	31
<i>Nadležnost tijela državne uprave</i>	31
<i>Sastav sudova</i>	31
<i>Mjesna nadležnost</i>	31
<i>Spajanje postupka</i>	32
<i>Razdvajanje postupka</i>	32
<i>Prenošenje nadležnosti</i>	32
<i>Nenadležnost</i>	33
<i>Sukob nadležnosti</i>	33
IZUZEĆE	33
<i>Isključenje i otklon</i>	33
<i>Zahtjev stranaka za izuzećem</i>	34
<i>Odlučivanje o zahtjevu za izuzeće</i>	34
<i>Izuzeće ostalih sudionika u postupku</i>	34
SUBJEKTI PREKRŠAJNOG POSTUPKA	34
<i>Stranke i sudionici u postupku</i>	35
<i>Ovlašteni tužitelj</i>	35
<i>Državni odvjetnik</i>	35
<i>Tijelo državne uprave</i>	36
<i>Pravna osoba s javnim ovlastima</i>	36
<i>Oštećenik tužitelj</i>	36
<i>Okrivljenik</i>	36
<i>Branitelj</i>	37
<i>Oštećenik i drugi sudionici u postupku</i>	38
PODNESCI I ZAPISNICI	38
<i>Podnesci</i>	38
<i>Vrijeđanje u podnesku</i>	38
<i>Zapisnik o radnjama u postupku i njegov sadržaj</i>	39

<i>Potpis zapisnika</i>	39
<i>Izdvajanja zapisnika iz spisa predmeta</i>	40
ROKOVI I POVRAT U PRIJAŠNJE STANJE	40
ROKOVI	40
<i>Računanje rokova</i>	41
POVRAT U PRIJAŠNJE STANJE	41
<i>Uvjeti</i>	41
<i>Odlučivanje o molbi</i>	41
<i>Molba za povrat u prijašnje stanje i odgoda izvršenja odluke</i>	41
MJERE ZA OSIGURANJE NAZOČNOSTI OKRIVLJENIKA I USPJEŠNO PROVOĐENJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA	41
ODLUKE U PREKRŠAJNOM POSTUPKU I NJIHOVO DONOŠENJE	42
<i>Odluke u prekršajnom postupku</i>	42
<i>Donošenje odluka</i>	42
IZVRŠENJE ODLUKA I OSTALE ODREDBE	42
IZVRŠENJE ODLUKA	42
<i>Postupak za izvršenje odluka</i>	43
OSTALE ODREDBE	44
<i>Prekršajna evidencija</i>	44
<i>Pravna pomoć</i>	44
<i>Smrt okrivljenika i prestanak postojanja okrivljene pravne osobe</i>	44
<i>Imunitet</i>	45
<i>Pokretanje i započinjanje prekršajnog postupka</i>	45
TIJEK POSTUPKA DO DONOŠENJA PRESUDE	45
IZVIDI I HITNO IZVOĐENJE DOKAZA	45
<i>Izvidi prekršaja i prikupljanje dokaza u provođenju nadzora</i>	45
<i>Hitno izvođenje dokaza</i>	46
POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA I PRIPREME ZA GLAVNU RASPRAVU	47
<i>Sadržaj optužnog prijedloga</i>	47
<i>Ispitivanje optužnog prijedloga</i>	47
<i>Pripreme za glavnu raspravu</i>	4
<i>Pozivanje</i>	48
<i>Pozivanje na glavnu raspravu</i>	48
GLAVNA RASPRAVA	48
<i>Stegovno kažnjavanje</i>	49
<i>Pretpostavke za održavanje glavne rasprave</i>	49
<i>Odgoda i prekid glavne rasprave</i>	50

<i>Početak glavne rasprave</i>	50
<i>Ispitivanje okrivljenika</i>	50
<i>Okrivljenikovo pravo na branitelja</i>	51
<i>Ispitivanje svjedoka i vještaka</i>	51
<i>Pretraga, privremeno oduzimanje predmeta, prepoznavanje, očevid i vještačenja</i>	51
<i>Isprave i tehničke snimke</i>	51
<i>Izmjena, proširenje i podnošenje novog optužnog prijedloga</i>	51
<i>Završetak dokaznog postupka</i>	52
<i>Završni govor stranaka i završetak glavne rasprave</i>	52
PRESUDA	52
<i>Donošenje i objava presude</i>	52
<i>Vrste presuda</i>	53
<i>Presuda kojom se optužba odbija</i>	53
<i>Presuda kojom se okrivljenik oslobađa od optužbe</i>	53
<i>Presuda kojom se okrivljenik proglašava krivim</i>	53
<i>Izrada i dostava pisane presude</i>	54
REDOVITI PRAVNI LIJEKOVI	54
ŽALBA PROTIV PRESUDE PRVOSTUPANJSKOG SUDA	54
<i>Ovlaštenici prava na žalbu</i>	54
<i>Sadržaj žalbe</i>	54
<i>Osnove zbog kojih se presuda može pobijati</i>	55
<i>Dostava žalbe sa spisima drugostupanjskom sudu</i>	55
<i>Granice ispitivanja prvostupanjske presude i neka ograničenja</i>	55
<i>Odluke drugostupanjskog suda o žalbi</i>	55
<i>Odbacivanje žalbe</i>	55
<i>Odbijanje žalbe</i>	56
<i>Ukidanje prvostupanjske presude</i>	56
<i>Preinačavanje prvostupanjske presude</i>	56
<i>Ponovno suđenje i odlučivanje prvostupanjskog suda</i>	56
ŽALBA PROTIV RJEŠENJA I PRAVNO SREDSTVO PROTIV NAREDBE	56
<i>Žalba protiv rješenja</i>	56
<i>Pravno sredstvo protiv naredbe</i>	57
IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI	57
OBNOVA PREKRŠAJNOG POSTUPKA	57
<i>Obnova prekršajnog postupka na štetu okrivljenika</i>	
<i>Obnova prekršajnog postupka u korist osuđenika</i>	57
<i>Ovlaštenici za podnošenje zahtjeva, podnošenje i odlučivanje o zahtjevu</i>	57
<i>Novi postupak</i>	58
ZAHTJEV ZA IZVANREDNO UBLAŽAVANJE KAZNE	58
<i>Dopustivost zahtjeva za izvanredno ublažavanje kazne</i>	58
<i>Odlučivanje o zahtjevu za izvanredno ublažavanje kazne</i>	59
ZAHTJEV ZA ZAŠTITU ZAKONITOSTI	59

<i>Zahtjev za zaštitu zakonitosti i primjena Zakona o kaznenom postupku</i>	59
POSEBNI POSTUPCI I OSTALE ODREDBE	59
ŽURNI POSTUPAK	59
<i>Uvjeti za vođenje žurnog postupka</i>	59
<i>Vođenje žurnog postupka i primjena ostalih odredbi Zakona</i>	60
POSTUPAK PREMA MALOLJETNIM POČINITELJIMA PREKRŠAJA	60
<i>Nadležni sud</i>	61
<i>Razdvojeni i jedinstveni postupak</i>	61
<i>Načelo svrhovitosti</i>	61
<i>Odluke u postupku protiv maloljetnih počinitelja prekršaja</i>	61
PREKRŠAJNI NALOG	61
<i>Opći uvjeti izdavanja prekršajnog naloga</i>	62
<i>Ovlaštenici za izdavanje prekršajnog naloga</i>	62
PREKRŠAJNI NALOG POJEDINIH OVLAŠTENIKA	62
<i>Sud</i>	62
<i>Tijelo državne uprave koje vodi prekršajni postupak</i>	62
<i>Državni odvjetnik</i>	63
<i>Tijela državne uprave i državne agencije kao ovlašteni tužitelji</i>	63
SADRŽAJ I POSTUPAK IZDAVANJA I PRIGOVOR PROTIV PREKRŠAJNOG NALOGA	63
<i>Sadržaj prekršajnog naloga i njegova dostava</i>	63
<i>Prigovor protiv prekršajnog naloga</i>	63
<i>Sadržaj prigovora</i>	64
<i>Osnove zbog kojih se prigovor može podnijeti</i>	64
<i>Postupak o prigovoru</i>	64
OBAVEZNI PREKRŠAJNI NALOG I NAPLATA NOVČANE KAZNE NA MJESTU POČINJENJA PREKRŠAJA	64
OBAVEZNI PREKRŠAJNI NALOG	65
<i>Opći uvjeti za izdavanje obaveznog prekršajnog naloga</i>	65
<i>Obavezno izdavanje prekršajnog naloga kada je tužitelj pravna osoba s javnim ovlastima ili oštećenik</i>	65
<i>Prigovor protiv obaveznog prekršajnog naloga</i>	65
<i>Osnove za prigovor</i>	65
<i>Prethodni postupak po prigovoru</i>	66
<i>Odlučivanje o prigovoru</i>	66
NAPLATA NOVČANE KAZNE NA MJESTU POČINJENJA PREKRŠAJA	66
<i>Ovlaštenici i uvjeti za naplatu novčane kazna na mjestu počinjenja prekršaja</i>	66

GLAVNE NOVOSTI PREKRŠAJNOG ZAKONA	66
<i>Forme prekršajnog postupka</i>	67
<i>Glavna rasprava</i>	67
<i>Žurni postupak</i>	67
<i>Prekršajni nalog</i>	68
<i>Obavezni prekršajni nalog</i>	68
PREKRŠAJNI ZAKON U KONTEKSTU REFORME PRAVOSUĐA- ODLUČNA ULOGA OBAVEZNOG PREKRŠAJNOG NALOGA	69
<i>Prekršajni zakon protiv neefikasnosti postupka</i>	69
<i>Obavezni prekršajni nalog – najvažniji reformski instrument</i>	72
<i>Ostala reformska rješenja Prekršajnog zakona</i>	78
AKTUALNA PITANJA U PRIMJENI PREKRŠAJNOG ZAKONA	83
<i>Primjena u praksi novina u Prekršajnom zakonu</i>	83
GLAVNA RASPRAVA	83
<i>Žurni postupak</i>	85
<i>Prekršajni nalog</i>	85
<i>Obavezni prekršajni nalog</i>	85
AKTUALNA PITANJA PREKRŠAJNOG IZVRŠNOG PRAVA	86
<i>Hrvatsko izvršno prekršajno pravo de lege lata</i>	87
<i>Izvršenje kazne zatvora</i>	87
<i>Izvršenje novčane kazne</i>	89
<i>Prisilna naplata</i>	90
<i>Supletorni zatvor</i>	90
<i>Rad za opće dobro</i>	91
<i>Izvršenje mjera upozorenja</i>	92
<i>Izvršenje zaštitnih mjera</i>	93
<i>Izvršenje maloljetničkih sankcija</i>	95
<i>Hrvatsko izvršno prekršajno pravo de lege ferenda</i>	96
<i>Analiza mogućeg utjecaja Europskog suda na reformu prekršajnog prava</i>	
<i>U Republici Hrvatskoj</i>	97
<i>Uvod</i>	98
<i>Općenito o načelu «ne bis in idem» u unutarnjem pravu Republike Hrvatske</i>	98
<i>U međunarodnopravnim dokumentima</i>	102
<i>Posebno o mogućnostima i uvjetima kumuliranja prekršajne i kaznene odgovornosti u hrvatskom pravu i sudskoj praksi</i>	104

<i>Načelo ne bis in idem u judikaturi Europskog suda za ljudska prava</i>	105
<i>Presuda Europskog suda za ljudska prava u predmetu Maestri protiv Hrvatske</i>	106
<i>Ocjena Europskog suda za ljudska prava o postojanju povrede prava na pristup sudu iz čl. 6. st. 1. EKLJP</i>	107
<i>Ocjena Europskog suda za ljudska prava o postojanju povrede prava na da se Ne bude dvaput suđen ili kažnjen u istoj stvari iz čl. 4. Protokola 7 uz EKLJP</i>	108
<i>O tome jesu li kažnjiva djela za koje je podnositelju zahtjeva suđeno u prekršajnom i kaznenom postupku ista djela</i>	108
<i>O tome je li se podnositelju zahtjeva dva puta sudilo</i>	109
<i>Zaključak</i>	109
<i>Literatura</i>	113

UVOD

Zakon o prekršajima iz 2002., preteča sadašnjeg Prekršajnog zakona¹ koji je stupio na snagu 1. siječnja 2008. godine, unatoč dobrim konceptualnim polazištima i više dobrih rješenja, nije ispunio očekivanja. Njegova iznimna nomotehnička nesavršenost rezultat je vrlo neobičnog načina pripremanja koja je dovela do potpuno suprotnih rezultata od očekivanih. Umjesto da Zakon o prekršajima dovede do smanjenja broja predmeta i efikasnijeg postupka, broj predmeta je i dalje rastao, uz brojne pravne probleme u praksi koji su proizlazili upravo iz loših i nedomišljenih nomotehničkih rješenja.

O neuspjehu Zakona o prekršajima tadašnjem konceptu reforme pravosuđa koja je do racionalizacije pravosudne mreže pokušala doći izlagao je i pisao Prof. dr. sc. Ivo Josipović, profesor Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Prekršajni zakon protiv neefikasnosti postupka

Iako je Zakon o prekršajima bio jedan od onih koji su se najdulje pripremali, gotovo pet godina, konačni je rezultat rada velike radne grupe sastavljene od stručnjaka za prekršajno pravo iz različitih resora i iz sveučilišnih redova dezavuiran spremnošću Ministarstva pravosuđa da nekritički prihvati i u postupak uputi, ne onu verziju zakona koju je pripremila radna grupa, već drugu, doslovno sačinjenu preko vikenda. O motivima takvog postupka onih koji su izradili taj prijedlog i onih koji su ga prihvatili, može se samo nagađati. Ali, rezultat je jasan. Iako je tekst zakona upućen u Sabor sadržavao kostur onoga što je željela radna grupa, pa i neka rješenja koja su se pokazala dobrim u praksi i koja novi Prekršajni zakon dalje razvija, Konačni je prijedlog Zakona sadržavao niz problematičnih rješenja i nedorečenosti. Zakonski ulufabrikat očito pripremljen od osoba koje naprosto nisu vične pisanju propisa, morao je proći tri čitanja a podnesena su za tu vrst zakona rekordnih 89 amandmana od kojih je čak 60 prihvaćeno. Konačni proizvod bio je iznimno loš i relativno rano je sazrela svijest da se Zakon o prekršajima ne može popraviti amandmanima, već da je potrebno donijeti potpuno novi zakon. Zato je u Ministarstvu pravosuđa potkraj 2004. godine osnovana radna grupa koja je početno imala zadaću izraditi izmjene i dopune Zakona o prekršajima, no ubrzo se od toga odustalo, te je odlučeno da se piše potpuno novi zakon.

Nužno je bilo doći spajanjem prekršajnih i općinskih sudova do boljih rezultata no naprotiv o uspješnosti zakona ponajbolje govore brojevi o nastavku rasta broja predmeta pred prekršajnim sudovima i Visokim prekršajnim sudom, te rast broja predmeta koji su završili zastarom. Na hrvatskom putu u Europsku uniju, rad i organizacija pravosuđa često su se isticali kao problem koji treba riješiti.

Dramatično stanje u prekršajnopravnom sustavu najbolje ilustrira priljev predmeta u prekršajne sudove i Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske:

Priliv predmeta na prekršajnim sudovima u razdoblju 1999.-2007.²

1999 373.250

1 Zakon o prekršajima, Narodne novine, br. 88/02., 122/02., 187/03., 105/04. i 127/04 (dalje: ZOP) Prekršajni zakon, Narodne novine, br. 107/07, stupio na snagu 1. siječnja 2008.

2 Izvor podataka su Godišnja izvješća o radu VPSRH i prekršajnih sudova za 1999.do 2007.godinu.